

Föreläringens placat öfver några punkter i förlof Gumbel ordi-
nansir. Galt. Wästby den 23 febr 1655

Wij Gustaf Adolph/
medh Gudz Nådhe / Swe-
rigis / Gøthis och Wendis utforade
Konung och Arffurste / Storfurste til
Finland / Hertigh til Estland och Westmanneland /
Göre witterligit / at ändoch wij wåre Rikser och Bn-
dersfäter til förmering och beste för itt Åhr sedan hafua
glort en Ordning och Stadga uti Köphandelen/huru-
den så aff Inländske och Inbyggjare som fremmande
drifwas skulle innan Sweriges Rikste: Så förnimme
wij dochliktwål icke ythan wedertwille / at mången den
samma fast öfwerträder / sompt offentligen / sompt och
mestedeles genom ynderstucket werck / öf til förklene-
ring / och wåre Städer til fördärff: En heller hafwa
wåre Officerer och Befalningzmån / eller Borgmestare
och Rådhy i Stådherne det ymseende / medh dem som
bryte emoot Laghen och wår Ordinantzje / som dem på
Embets wegner hafwa borde: Hwarföre äre wij för-
orsakade wordne / genom detta wårt öpne Patent / at
förmane / så och warne hwar och en för sin skada / Så
som och ytterlighare förklara the Puncter i Ordinant-
zien, som anten orätt äre uttydde / eller eliest på någon
tjdh tilgörandes / limiteres kunde.

Såsom til det Första: Effter wij förnimme / at wår
Ordinantzje i den 4. de Artifel / der utinnan Borger-
skapet i Siöstäderna är efterlätit at bruka sin sedwans
A lige

14: v. H.
occ. v. 17
p. 655.

appl. a.

lige Seglaz til the Norländste Städer med sine egne
Skip/ blifwer mycket misbrukat / i thet the allenast en
part aff Borgerskapet och andre/hyre sigh fremmande
Skip/seglandes medh dem på Norlanden / vthan och
fremmande sielffligge der och köpslaga/ och somlige år
til medh i förbudne Hampner emot vår Ordinantzien.
Hwarföre wele wi här medh icke allenast dem / ifrån
hwad ort the wara kunne/warnat haffua / sådan dri-
stighet sigh ytermera at vnderstå / vthan och der hoos
alfwaktighen besalt våre Stothollare / Fougdar och
Zullenärer i Norlanden/at hafwa der medh itt nogha
vpsende / först at ingen fremmande tilstådies at dra-
ga i Norlanden med nogon köpenkap / vthan der sig nå-
gon det at göra fördrifter / at the strax *procedere* medh
honom effter Ordinantzien. Sedan när nogon Sid
eller Vpstadz boodijt kommer seglande / skola the rans-
saka hwem Skippet tilkommer / och hwar det är hems-
ma/och så framt det icke Rijkens Inbyggare tilhö-
rer: Så skola the vthan nogot vpskoff *confiscere* Skips-
pet och Godzet / och försticke Personen öfuer til Stoc-
holm med en wiß vnderättelse / och derutinnan intet
ansende hafwa/af hwem han och kan förpassat wara.

Til det Andra: Wij hafwe och gunsteligen ansedt
de fremmande Köpmäns besväring om Ligggedagar-
ne/i den 10.de Artikel / och at the sitt Godz allenast v-
tur Skippet sälia skole effter den 11.de Artikel/ och den
således oss til en behageligh tidh *provisionaliter* förans-
dret /

173
dret / at wij först hafwa förlängt Liggedagarne medh
två Wekor / så at the här effter måge drifwa deras lag-
lige och ordentelige Köpslagan vti wåre Stöstädher i
otta wekor / tilllika: Men der nogor ligger länger / skal
han wara förplichtat / at hwar Weko utan vppholdo-
ning / vtläggie den boot Ordinantzien kräfwer. Och
dette alt så förståendes / at när noghon Fremmande
kommer til noghon loffgiffuen Stöstadh / och hafwer
der leghat i otta Wekor / skal han icke må dragha i an-
nan Stöstadh / ock ther niute samma willkor / vthan så
snart han hafwer fulländat be. te Frisheets dagh / skal
han begifwa sigh med Skip Vtländes: Och der han se-
dhan kommer igen / niute liika Frisheet / och ey eliest: Se-
dhan hafwe wij och nådigest tilla tet them / at föra site
Kramgodz och lätte wahrur i Packehuus / så och Wijn
och fremmande drycker i wisse deputerade Källare / och
dem ther / sedan the förtollade äre / och Accisen vtlagde /
at sälte effter Lagen och Ordinantzien: Men alt annat
Lastegodz / som i synnerheet är / Salt / Sill och Humb-
la / skola the sälta vtur Skipen / som wij tilförenne stado-
gat hafwe: Hwarföre wij och befale Borgmästare och
Råd i alla Stöstädher / dijt dem fremmande at segla
effterlatet är / at the nu i tijdh late vpbbyggie / eller eliest
förordna hwar i sin stadh / och effter Handelens stoor-
leek / ett Lagligt Packehuus / såsom och Källare / dijt
the Fremmande siet kramgodz och fremmande drycker
införe / och sedhan effter Lagen vthi stort vtsälte kunne.

Til thet Tribie: Så hafwa och samptligen Stö-
städernes Borgare sigh icke utan orsaak beklaghat / at
oanseedt Vpstädherne är bådhe Bergzlagerne / så wäl
som marknerne effterlatne / och de twärt om der ifrå
aldeles vthslutne / så bruka dochlistwäl Vpstäderne icke
dessa mindre Seglation / och i synnerheet drifwa deras
köpslagan medh fremmande / Stöstäderne til stort pra-
judicium / til hwilken ingen ringa orsaak är / at the
fremmande Köpswenner / strycka vnder åtskilligt skeen
Landet omkring / med sine Warur / vtur then ena Stö-
staden i den andre / vtur den ene Vpstaden i den andre /
ifrån then ena Adelsmansgården til then andre / drif-
wandes i så motto allehåda Landz köp / twert emot La-
gen och Ordinantzien / wåre Stöstäder til förderf och
vndergång. Thersföre wele wij här medh strängeligen
förbudhit hafwa wåre Vpstädhers Borgare / någhon
Handel eller köpslagan at drifwa med the fremmande /
Gör det och nogon / och blifwer beslagen / han skal haf-
wa förwårkat sitt Godz och Peningar / som således
blifwer förhandlat / om han är boendes i Konungadö-
met / vnder oss och Stocholms Stadh: Men är han
boendes i Förstendömen vnder Urffursterne / och the-
ras nåst *Interesserade* Stöstadh: Och des föruthan
ware förfallen / så wäl den Fremmande som Borga-
ren / i wårt eller Urffursternes *Arbitral* straff. Hwar
och nogon Fremmande hafwer borgat nogon Vpstadz
Borgare noghot Godz ifrån wår *Ordinantzies* Dato,
så skal

tå skal han icke hafua macht the at kræssia eller igenfor-
dra/ vthan samma giöld skal aff wår Officerer/ så och
Stöstadernes Deputerede såsom förbrutt Godz vtho-
kræssias/ och sedhan skiptas som förr är sagdt.

Til det Fierde: Ilijta motto wele wij och här med
den fremmande förbudit hafwa/ at föra sitt Godz ifrå
den ene Stöstadhen til den andre/ öfwer Land eller ge-
nom Mälaren/ widh Godzets förbrutelse: Men der
nogon i den ene Stöstadh/ dijt han först kommer / icke
kan sälia sitt Godz/ må han ester velagdt Tull/ begiff-
ua sig Stöledes medh Skippet til en annan lofgifwin
Stöstadh/ och ey annorlunda / widh straff til göran-
des som sagdt är.

Til det Femte: Eliest hafua wij och nådigst effter-
latit/ at the Fremmande moge här effter / för the Laste
och Maste / sampt the sexton Rijsdaler Liggepenin-
gar / som til Elffzborgs lösen pålagde äro / förskote
blifwa.

Til det Siette: Det kommer oss och aff Vpsåderne
klagemål före/ at oanseedt den Termin som Stöstäd-
nes Boor bleff i wår Ordinantz ie effterlaten: Så
och sedan vndt at vptræssia sine återstående Giöld aff
Bergzlagerna / länge sedhan är förlupen/ likwål lig-
ge the ther ännu/ och vnder thet skeen/ lijta som de kraf-
de sine giöld/ drifwe deras wanlige handel med Span-
nemål/ Kramgodz och redhe Penningar/ Vpsådherne
til störste affsaknad och stadha: Dersöre wele wij här

medh befalat haffua wåre Ståthollare och Fougder i Bergzlagerna / at the der med haffua ett flitigt opseende / procederendes medh samme Personer ensfalleligen efter wår Ordinantz ie / en seendes medh nogon genomfinger / medh mindre the sielffue wele swara til saaken. Och på det Siöstäderna icke måge haffua orsak sigh at beflaghe / tå wele wi ännu til öffuerflödh nådigst vinne dem dagh / til then 1. Junij nåstkommandes / at opkräffu uia sine återstående giäld hoos Bergzmännen. Doch at wåre Ståthollare och Befalningzmän / dem der til så mycket bättre förhjelpa kunne / tå skola the wara förplichtade / at öffuerandwarda en wiß Förtecknelse på all deras giäld / och hos hwem the stå: Men äre någre gjorde efter nåstförlidne *Philippi Jacobi* vthi det Åhr 1614. til them skole wåre Befalningzmän them ingen rättigheet bestå.

Til det Siunde: Andoch wi i wår Ordinantz ie haffua förbudhit the monga Stottmän som i Städerna wedertages / och vnder Borgare Rätt och Friheet drifwa allehanda Landzköp / mostwilie och annan otilbörligheet / och dochliktwål hwarken äre boofaste eller draga Cronones eller Stadzens tunga: Så förnimme wi doch at Borgmestare och Rådsh / särdeles i Vpstäderna / achte härutinnan hwarken wårt Förbud eller Stadzens wålfärd / i thet the ytermera nu än tilförenne / antaghe Stottmän: Meddele dem sina Pass til Bärzlagen / Marknar och annorstädhes / Det oss
intet

intet länger står til at lidha. Wij wele förthenstul her med befallat haßua våre Stothollare och Befalningz- män i alle Landzändar / at the så monge Skättmän / ehwadhan the wara funne / som the ößuertomme / effter nåstkommandes *Philippi Jacobi* skole låte antasta / och andrwarda vår *Admiral* / at sättias på Skippen i bland Boksmänner. Deras Godz der med the köpslage *confiscere* ; Och deras Pass försticke til våre *Ordinantzies* Vpsynesmän / som wij i Stocholm förordnat haßua: Sedan skole Borgmestare och Rådhy / som sådane Pass vthgifsuit haßue / eller dem tilståt frij Handel / på behörligh rum och skälte swara ther til.

Wij befale fördenstul alle våre Vnderlåter / och serdeles Borgerstapet / så wäl som alle Fremmande Köpmän / som sin Handel här Juritis driffue wele / at the rätta sigh effter vår *Ordinantzie* och thenne vår stadga: I synnerheet befale wij våre *Officerer* hwar vthi sitt wärde / och eenkannerligen våre Köp-handels Vpsynesmän och Tullendrer / lämpte widh Borgmestare och Rådhy i Stådherne / at the haßua herutinnan ett flitigt och noga vpsende / icke tilstådiandes noghot at stee her emot / så fört hwarion och enom år at vndsly wär hemd och wrede. Til yttermere wisso / haßue wij detta med wår Konungzlige Hand vnderstriffuit / och wårt *Secret* förseala låtet. *Actum* Wäßby Gård then 23. Februarij Åhr 1615.

Gustawus Adolphus.

